สนค. ลงพื้นที่อุบลฯ รับฟังโจทย์ชาวนา เตรียมนำข้อมูลราคา–ตลาดถึงมือ เพิ่มทางเลือกขายข้าว ดันข้าวคุณภาพสร้างมูลค่าเพิ่ม

ผอ.สนค. นำทีมลงพื้นที่รับฟังความต้องการของเกษตรกร เตรียมพัฒนาข้อมูลราคารับซื้อข้าวระดับอำเภอควบคู่กับข้อมูลระยะทางและค่าขนส่ง ให้เกษตรกรมีทางเลือกในการขายมากขึ้น และต่อยอดการพัฒนาข้าวประณีตและข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต

นายนันทพงษ์ จิระเลิศพงษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) เปิดเผยว่า เมื่อวันที่ 24–25 พฤศจิกายน 2569 ได้นำทีม สนค. ลงพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี หารือร่วมกับพาณิชย์จังหวัด 7 จังหวัด (อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ร้อยเอ็ด สุรินทร์ ยโสธร มุกดาหาร และศรีสะเกษ) หน่วยงานด้านเกษตร มหาดไทย และท้องถิ่น และพบกลุ่มเกษตรกรนาแปลงใหญ่ ตำบลบัวงาม อำเภอเดชอุดม เพื่อรับฟังสถานการณ์การผลิต ปัญหา และความต้องการของเกษตรกร ตลอดจนแนวทางนำข้อมูลมาใช้สนับสนุนการวางแผนการผลิตและการจำหน่ายข้าวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอจากการลงพื้นที่ครั้งนี้จะนำไปสู่การพัฒนาระบบ “ใกล้เก็บเกี่ยว” ให้ตอบโจทย์เกษตรกรยิ่งขึ้น ควบคู่กับการบูรณาการมาตรการของกระทรวงพาณิชย์เพื่อยกระดับรายได้ชาวนา โดยมีแนวทางดำเนินงานสำคัญ 3 ด้าน ดังนี้

1. เพิ่มข้อมูลราคาก่อนขาย ให้เกษตรกรมีทางเลือกและตัดสินใจได้ดีขึ้น

จากการรับฟังเกษตรกร พบว่า ข้อมูลราคารับซื้อข้าวเป็นสิ่งที่เกษตรกรต้องการ เพื่อใช้เปรียบเทียบราคาและวางแผนการเก็บเกี่ยวและจำหน่าย โดยเกษตรกรเห็นว่าหากมีข้อมูลราคาตั้งแต่ต้นเดือนตุลาคมก่อนเข้าสู่ช่วงเก็บเกี่ยว จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจได้ดีขึ้น

สนค. จะนำข้อเสนอดังกล่าวมาต่อยอดการพัฒนาฟังก์ชันแสดงข้อมูลราคารับซื้อข้าวในพื้นที่ระดับอำเภอโดยเชื่อมโยงแหล่งรับซื้อต่าง ๆ ควบคู่กับการเผยแพร่ข้อมูลระยะทางและค่าขนส่ง เพื่อให้เกษตรกรสามารถเปรียบเทียบทางเลือกและประเมินรายรับจากการขาย โดยตั้งเป้าพัฒนาฟังก์ชันดังกล่าวภายในไตรมาส 1 ปี 2570

2. เชื่อมโยงข้อมูลทุกระดับ สนับสนุนการบริหารจัดการผลผลิตในพื้นที่

จากการหารือร่วมกับหน่วยงานด้านเกษตร มหาดไทย และท้องถิ่น หน่วยงานในพื้นที่เห็นประโยชน์ของการนำข้อมูลจากระบบ “ใกล้เก็บเกี่ยว” มาใช้ร่วมกัน เพื่อให้มีข้อมูลที่เป็นเอกภาพในการวางแผนการผลิตติดตามสถานการณ์ และบริหารจัดการผลผลิตในพื้นที่ โดย สนค. จะประสานเชื่อมโยงและปรับมาตรฐานข้อมูลให้สอดคล้องกัน พร้อมเปิดสิทธิ์การเข้าถึงระบบให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล

3. ต่อยอดนโยบายข้าวประณีตและข้าว GI เพิ่มมูลค่าผลผลิต

การพัฒนาข้าวคุณภาพเป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญตามนโยบายของนางศุภจี สุธรรมพันธุ์ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมข้าวประณีต เพื่อยกระดับคุณภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มให้ข้าวไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า จังหวัดอุบลราชธานีมีผลผลิตข้าวที่มีศักยภาพเข้าเกณฑ์ GI ถึงร้อยละ 91.93 ขณะที่ผลผลิตจากกลุ่มที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ตรา GI มีสัดส่วนร้อยละ 0.31 ของผลผลิตตามฐานข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ สะท้อนถึงโอกาสในการส่งเสริมและต่อยอดข้าวที่มีอัตลักษณ์ของพื้นที่ให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ จากการรับฟังกลุ่มเกษตรกรนาแปลงใหญ่ที่มีความสนใจพัฒนาข้าวประณีตและข้าวคุณภาพสูง พบว่า การสนับสนุนเครื่องจักรและอุปกรณ์ การส่งเสริมการทำตลาดยุคใหม่ และการเพิ่มช่องทางจำหน่าย เป็นโจทย์สำคัญที่ต้องดำเนินการควบคู่กัน โดย สนค. จะนำข้อเสนอจากเกษตรกรมาพัฒนาเป็นโจทย์เชิงนโยบาย เพื่อให้หน่วยงานภายในกระทรวงพาณิชย์ร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาข้าวคุณภาพให้สามารถต่อยอดไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นแก่เกษตรกรได้จริง

ผอ.สนค. กล่าวเพิ่มเติมว่า “การลงพื้นที่ครั้งนี้ทำให้เห็นชัดเจนว่าข้อมูลที่ชาวนาต้องการไม่ใช่เพียงข้อมูลสถานการณ์ผลผลิต แต่เป็นข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจ ว่าจะเก็บเกี่ยวเมื่อใด ขายที่ไหน ได้ราคาเท่าไหร่ ขณะเดียวกัน การส่งเสริมข้าวคุณภาพต้องดำเนินควบคู่กับการสร้างโอกาสทางการตลาด เพื่อให้ชาวนาสามารถจำหน่ายผลผลิตได้สอดคล้องกับคุณภาพและศักยภาพของตนเอง”

สำหรับการดำเนินงานต่อจากนี้ สนค. จะนำข้อเสนอจากเกษตรกรและหน่วยงานในพื้นที่มาต่อยอดการพัฒนาระบบและเสนอแนวทางขับเคลื่อนเชิงนโยบายต่อกระทรวงพาณิชย์ โดยมีเป้าหมายให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็น มีทางเลือกและอำนาจตัดสินใจในการขายข้าวมากขึ้น ตลอดจนมีโอกาสสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิตและยกระดับรายได้

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
กระทรวงพาณิชย์
26 พฤศจิกายน 2569